

Projektový formulár Participatívny rozpočet Bratislava Nové Mesto 2019

Názov projektu

Nová agora

Suma, ktorú žiadate na uskutočnenie projektu v €

5 000

Anotácia (krátky opis projektu, cca 1000 znakov)

...Do očí napadalo hviezd. / Oh, pod' sa podívať! / Tiché svetlo sa blíži / v malej svätotojárskej muške. / Pod' ustlať roztúlaným snom / v materinej dúške! Tieto slová Maši Haľamovej, ktorá časť života prežila na ul. Sibírska 64, tvoria motto pre premenu fádneho, celkom nudného a mŕtveho priestranstva medzi ul. Sibírska 58 a 60 spojnicou medzi ulicami Sibírska a Thurzova na verejné miesto, ktoré bude „svojím“, „rodným“ útočiskom pre celú komunitu a zároveň bude ponúkať vzruchy, podnety a emócie pre všetkých, kto sa na ňom zastavia. Motívy z poézie Haľamovej, ako napr. neha, pokoj, lúčne kvety (báseň Dar), vtáčie búdky (O sýkorke z kokosového domčeka), hudba (motív z Čajkovského, Biela noc) inšpirujú vizuálnu identitu miesta aj jeho určenie. Záhradné stvárnenie, architektonická a dizajnerská scénografia, ekologické zázemie a spoločné susedské podujatia budú tvoriť nové *genus loci* tohto miesta, novej agory. Projekt predpokladá dlhodobú a postupnú premenu, do ktorej sa zapoja samotní užívatelia. Preto hoci predkladáme ideové zámery celkovej koncepcie tohto miesta, realizácia pre tento rok sa týka len niekoľkých zásahov do existujúceho priestoru, ktorých cieľom je otestovať, či a ako budú prijaté a užívané komunitou. Sú podrobne popísané v očakávaných výstupoch.

Popis súčasnej situácie (popíšte súčasný stav, prípadne problém, ktorý chcete riešiť)

Okrem detských ihrísk a Račianskeho mýta nie je v časti Februárka či v okolí (Teplická, Sliáčska, Tehelná) žiadny skutočne verejný priestor, a už vôbec nie taký, ktorý by bol pre širšie sociálne skupiny a zároveň vytváraný samotnými obyvateľmi BA NM na báze dobrovoľnosti a zdola. Chýba teda miesto, ktoré by ľudí inšpirovalo, umožňovalo ich schádzanie sa, spoločný oddych, kultúrne aktivity a utužovanie susedských vzťahov. Túto funkciu neplní ani námestíčko pred KC Ovručská. Nami vybraný priestor, plocha medzi ul. Sibírska 58 a 60 a schody medzi ul. Thurzova a Sibírska, je tým, čo sa v sociálnych vedách popisuje ako tzv. ne-miesto: 1) Nikomu nepatrí, a preto za jeho stav nenesie nikto zodpovednosť (Bratislavská teplárenská a.s. sa ako k vlastnému majetku chová len ku garážam pod schodmi). 2) Služi len ako tranzit, nikto sa na ňom nepozastaví, nie je „obývané“, takže nie je naplňané dianím, ani sociálnymi vzťahmi. Je čiarou medzi bodom A a bodom B, spája len iné miesta bez toho, aby

prehovoril. 3) V istom zmysle sa tranzit dokonca mení na akúsi bariéru, hranicu, ktorá rozdeľuje, pretože ľuďom nie je jasné, čo tvorí, čím je. 4) Chýba organizácia priestoru (napr. oddelenie od parkovacej plochy je nedostačujúce, dva kontajnery na oblečenie sa nachádzajú na dvoch rôznych miestach, schody sú len pre mobilných a pod.), funkčnosť (miesta pod schodmi a sprava nad nimi sú prázdne a nefunkčné) a estetické stvárnenie (rozpadajúce sa schody, hrdzavé zábradlie, prerastajúca a fádna zámková dlažba). Takáto jeho povaha má potom dopad na absenciu pevných susedských vzťahov. Kým ihriská pokrývajú mladých rodičov s deťmi, ľudia z ostatných vekových, rodových a profesijných skupín „svoj“ priestor nemajú. Podobné rozdelenie je na sídlisku cítiť medzi majiteľmi bytov, nájomníkmi a pracovníkmi okolitých firiem.

Riešenie (opíšte riešenie problému a akým spôsobom ho naplnia predkladaný projekt)

V súčasnosti prázdna, otvorená, vydláždená plocha s funkciou tranzitu a s charakterom vyvýšeného námestia sa zmení na agoru, pôvodne významné politicko-spoločensko-kultúrne miesto zhromažďovania občanov polisu v starovekom Grécku, neskôr slúžiace aj ako trhovisko. Toto vibrujúce miesto verejného života bolo otvoreným priestorom obklopeným architektúrou s mnohými funkciami.

V tomto projekte spájame poznatky z technických, umeleckých a humanitných smerov, ako aj činnosť a nápady rôznych aktérov s cieľom vytvoriť miesto, z ktorého má osoh celá komunita. Toto miesto komunitu utuží a zároveň pritiahne ďalších ľudí (zo vzdialenejších lokalít, pracovníkov okolitých firiem, ktorí v časti nebývajú a pod.). Vytvoriť si vzťah k ne-miestu – akémusi tranzitnému priestoru, ktorý doposiaľ každý ignoroval, sa dá len v prípade, že obyvatelia budú toto miesto považovať za „svoje“. To docielime dvomi spôsobmi: 1) Do miesta zasadíme dôstojný atraktor (bližšie vid' nižšie), ktorý ľudí pritiahne a bude ich doslova pozývať k tomu, aby miestom žili. Jedná sa o architektonicko-dizajnovú inštaláciu mobiliárneho systému, ktorý zadá miestu jeho hlavnú tému. Bude funkčný (sedenie, oddych, miesto pre publikum), estetický (dizajn skrášli priestor, urobí ho obsažným), inovatívny (inšpiruje ľudí do ďalšieho rozvoja miesta). 2) Vytvoríme podmienky pre spoluprácu medzi rôznymi aktérmi z okolia, na základe ktorej bude možné pretvoriť vybraný priestor nevšedným spôsobom. Premenu miesta by sme chceli realizovať pomocou niekoľkých princípov tzv. placemaking (vytvárania miesta). 1. Ucelenosť: dostupnosť pre každého, zóny pre stretnutia a spoločné aktivity, aj oddych, naplnenie špecifických rodových potrieb – gender mainstreaming, požiadaviek inklúzie, očakávaní rôznych vekových skupín (vrátane mládeže, ktorá v danej časti mesta nemá svoj priestor). 2. Obsažnosť: komunita vystupuje ako expert, projekt čerpá z priamej participácie miestnych obyvateľov v tvorbe miesta a jeho rozvoji. 3. Rušnosť: vytvorenie priestoru, ktoré ľudí nadchýna a prekvapuje, dáva im nové a nové vzruchy, tvorí dych berúcu scénografiu, architektonické prvky zapoja všetky zmysly a podnietia ku hre a spontánnosti deti aj dospelých, rôznorodosť zón zabezpečí využiteľnosť počas celého roka. 4. Kontextuálnosť: prepojenie minulosti, súčasnosti a budúceho smerovania priestoru sa tu deje prostredníctvom príbehu Maši Haľamovej, ktorá bývala na ul. Sibírska 64, dnešného tranzitu, ktorý sa dokáže premeniť na útočisko a zdroj budúcich nápadov, ktoré miesto vždy znovu a znovu oživia. 5. Ekologickosť: zabezpečenie udržateľného rozvoja prostredníctvom ekologických prvkov – komposter, bylinková záhrada, vysadenie ovocných stromov, ktoré hoci v črepníkoch, predsa len poskytnú tieň aj úžitok, vytvorenie záhrady ako oázy prírody v meste a miesto pre oddych, stromy budú regulovať prievan/veternosť a zatienenosť, záhradné a ekologické prvky umožnia získavanie nových zručností. 6. Premennivosť a kontinuita: miesto bude prispôbené k realizácii rôznych aktivít (individuálne, skupinové, pre širšiu verejnosť, podľa povahy či veľkosti podujatia), časť dizajnu bude taká, aby sa prvkami dalo podľa potrieb hýbať, ale nie natoľko ľahko, aby boli zničené vandalmi. Ďalej to znamená, že takéto verejné miesto nie je nikdy „hotové“, prvky sa

menia spolu s potrebami a nápadmi komunity, ktorá sa o miesto nepretržite stará. Projekt premeny miesta si vyžaduje a) dlhší časový rámec (niekoľko rokov: postupné zapojenie obyvateľov a záujemcov, dlhodobý zber nápadov, monitorovanie užívateľských praktík, ktoré sa na (novom) mieste už uplatňujú), b) postupné začleňovanie zmien do priestoru podľa ideového prínosu okolia a jeho potrieb, c) postupné zvyšovanie rozpočtu. Z tohto hľadiska je preto nutné projekt rozdeliť na jednotlivé fázy. Na „Participatívny rozpočet Bratislava Nové Mesto 2019“ sa preto uchádzame s prvou fázou premeny priestoru, ktorá bude zahŕňať aktivity spomenuté nižšie a rozpočet 5000 eur. Každý rok sa budeme snažiť priestor ďalej pretvárať a dopĺňať podľa aktuálnych potrieb a možností zúčastnených aktérov.

Atraktor: „Námestíčko“ sa orámuje 3-rozmerným rámom, ktorý poskytne priestor pre rôznorodé aktivity a zároveň ponechá stred nedotknutý, len s občasnými prenosnými prvkami (stoličky atď.), ideálny na susedské pikniky alebo tanečné vystúpenia. Samotný rám je štruktúrou, ktorá sa dá v ďalších fázach projektu dopĺňať a vrstviť. Je to systém na vešanie a vkladanie rozmanitých materiálov, prvkov, plôch či objemov tak, aby spĺňal požiadavky na aktivity používateľov, susedov z okolitých bytových domov, a zároveň ich usporiadal v medziach určitých hraníc. Zavesením hojdačky rám slúži ako hravé a oddychové miesto pre dieťa či dospelého, vloženie sedenia zase ako tribúna na sledovanie projekcií, rozvešaním záclon a textílií poskytne oddychovú zónu s tieňom, pridaním horizontálnych plôch sa zase niekde premení na rad stánkov pre príležitostné blišie trhy a bazáre. Rám nebude narúšať súčasnú funkciu prechodu. Medzi ním a stávajúcimi prvkami (schodisko, paneláky) vzniknú ďalšie medzipriestory, nové medzery pre viac príležitostí na oživenie tohto pôvodne osirelého miesta pre všetkých a nikoho.

Predkladateľ a realizátori projektu (Opíšte konkrétne personálne obsadenie pri projektových aktivitách, skúsenosti, know – how jednotlivých participantov, určte projektových koordinátorov)

Jaroslava Panáková – obyvateľka ul. Sibírska 60, štatutárna zástupkyňa o.z. Spolok PAMODAJ, sociálna vedkyňa a dokumentaristka a Zuzana André, členka Rady o.z. Spolok PAMODAJ, sociálna vedkyňa a psychologička, budú koordinátorkami projektu. Zázemie im tvorí Spolok PAMODAJ (www.pamodaj.com) – združenie, ktoré sa zameriava na prepojenie sociálnych vied a psychológie a vizuálnej tvorby. Svoje skúsenosti z realizácie vedeckých projektov, filmu, organizovania výstav a prípravy knižných projektov, chce tentokrát preniesť do realizácie mestského priestoru. Sociálno-vedné pozadie jeho členov zabezpečí naplnenie princípov tvorby komunity, sociálnej a kultúrnej rôznorodosti a inklúzie. Know-how z umeleckých odborov je dôležitý pri tvorbe koncepcie, ako aj pri realizácii konkrétnych prvkov (napr. minikino).

WO|V|EN [popletené] (www.woven.sk) – Danica Pišteková, Veronika Trnovská, Anna Cséfalvay, Marianna Maczová, je renomovaná skupina architektiek, ktorá vytvára originálnu urbánu a priestorovú architektúru a inštalácie. Majú skúsenosti z tvorby verejných priestorov Lido Piešťany, Doors revival Pohoda festival, Galéria Freshmen v KC Dunaj a organizácie festivalu dizajnu a architektúry [1:1] Workshop a pod. V tomto projekte hrajú zásadnú rolu pri nastavení scénografie miesta a jeho jednotlivých prvkov tak, aby ich mohla komunita otestovať a ďalej rozvíjať.

Projekt konzultujeme aj s o.z. Priatelia zeme ohľadne kompostovania a iných ekologických aktivít. Taktiež sme oslovili profesora Ivana Hričovského a o.z. Kvitnúce záhrady ako konzultantov záhradných prvkov priestoru.

Aktivity (Podrobne opíšte jednotlivé aktivity, ich časový rámec a konkrétny spôsob realizácie)

Aktivita	Časový rámec (číslo mesiaca od začiatku realizácie)	Spôsob realizácie
Aktivizácia okolitého obyvateľstva, informačná kampaň o projekte	1	Letáky do schránky, fb v skupinách BA NM, priamy kontakt (napr. na detskom ihrisku)
Očistenie priestoru (burina, náletové kríky)	2	Skupina dobrovoľníkov pripraví priestor pre ďalšiu realizáciu: vyčistenie dlažby, orezanie kríkov na boku námestíčka (dom Sibírska 60)
Výroba nádob na mobilnú zeleň/stromy	1-2	Výroba na objednávku podľa nášho návrhu a pre naplnenie čo najlepších podmienok pre rast stromov
Výroba mobiliárnych prvkov/atraktu	1-3	Pod dohľadom skupiny WO V EN bude vyrobená dizajnová zostava ako hlavný architektonický atraktor miesta.
Zabezpečenie materiálu pre výrobu a prípravu všetkých hriadok a nádob na výsadbu	2	Zadováženie materiálu prostredníctvom kúpy, vyhľadávania podržaného, dohody s výrobcami (napr. stolárske firmy)
Osadenie komposteru (s o.z. Priatelia zeme) v dolnej časti schodišťa	3 (termín závisí od povolenia Magistrátu mesta BA)	Pod vedením o.z. Priatelia zeme bude v dolnej časti schodišťa pri hriadkach osadený komunitný komposter.
Príprava mobilných hriadok (dočasných, low cost) v dolnej časti schodišťa	3	Skupina dobrovoľníkov osadí hriadky a pripraví ich pre výsadbu.
Príprava mobilnej (zatiaľ dočasnej, low cost) záhradky v hornej časti schodiska	4	Skupina dobrovoľníkov osadí hriadky a pripraví ich pre výsadbu.
Výsadba hriadok v dolnej časti schodišťa	4	Skupina dobrovoľníkov vysadí hriadky podľa vopred pripraveného plánu rozmiestnenia.
Výsadba mobilnej (zatiaľ dočasnej, low cost) záhradky v hornej časti schodiska	4	Skupina dobrovoľníkov vysadí hriadky podľa vopred pripraveného plánu rozmiestnenia.
Inštalácia nádob na stromy a vysadenie stromov	5	Skupina dobrovoľníkov osadí veľké nádoby a vysadí ich stromami (zabezpečí podoprenie, zavlažovanie).
Inštalácia architektonických	5	Pod dohľadom WO V EN

prvkov		skupina dobrovoľníkov osadí vyrobený multifunkčný atraktor.
Aktivity súvisiace s projektom, za ktoré nesie zodpovednosť iný subjekt	Časový rámec	Zodpovedný subjekt
Premiestnenie existujúcich kontajnerov na šatstvo	?	mestská časť BA NM
Vyrovnanie krivej lavička a lampy pri dome ul. Sibírska 60	?	mestská časť BA NM
Základná rekonštrukcia schodov (omietka, obrúsenie a premaľovanie zábradlia)	?	mestská časť BA NM
Rekonštrukcia fasády a premaľovanie steny domu na ul. Sibírska 58	leto 2019	SVB vchodov 58, 56, 54

Cieľ a výstupy projektu (zadefinujte zmeny, ktoré sa projektom dosiahnu, aké výsledky a výstupy očakávate)

Projekt napĺňa všetky tri ciele participácie: 1. Mení a kultivuje mestský priestor (z ne-miesta sa stane „obyvateľný“ priestor, v ktorom sa dá žiť, konať, tvoriť. 2. Vytvára a posilňuje susedské a komunitné vzťahy, a to ako prostredníctvom realizácie samotného projektu (dobrovoľníctvo, ideová náplň zo strany komunity), tak aj po jeho realizácii (rozvoj miesta, organizovanie podujatí, údržba). 3. Ponúka nové služby – odpočinkovú zónu, záhradu a ekologickú činnosť, miesto pre susedské kultúrne aktivity, s tým, že obsah a realizácia ďalších podujatí po realizácii projektu je inšpirovaná samotným priestorom a predovšetkým ľuďmi, ktorí sú k nemu priťahovaní.

Očakávané výstupy projektu pre rok 2019, prvá etapa: 1. návrh, výroba a inštalácia mobiliárneho systému, 2. osadenie stromov do väčších nádob (zatiaľ menší počet na otestovanie), 3. vytvorenie minikomunitnej záhrady v dolnej časti schodiska spolu s komposterom (bylinkové hriadky), 4. dočasné hriadky na lúčne kvety v hornej časti schodiska, 5. príprava priestoru pre minikino (v spolupráci so SVB danej bytovky, ktorá v roku 2019 plánuje kompletnú rekonštrukciu fasády.) Dokončenie už prvej etapy zadáva také parametre nového priestoru, v ktorom je možné rozvíjať susedské vzťahy a zároveň generovať ďalšie podnety pre kultivovanie tohto miesta.

Cieľová skupina (Definujte pre aké skupiny občanov je projekt prioritne určený, kto a akým spôsobom bude môcť výsledky projektu využívať)

Hoci sa projekt javí na prvý pohľad ako celkom lokálny – veď zdalo by sa, že sa týka len malého priestranstva medzi dvomi bytovkami, v skutočnosti sa bude jednať o prvý verejný priestor v mestskej časti Februárka, vytvorený dobrovoľne zdola, ktorý dokáže priťahovať široké spektrum obyvateľov (nie je detským či športovým ihriskom, takže je určené pre skutočne širšie vekové skupiny (vrátane mládeže, dôchodcov, mladých ľudí bez detí), rôzne sociálne skupiny (s pokusom o inklúziu aj marginalizovaných skupín, ako napr. bezdomovcov či nemobilných spoluobčanov), ako aj aktérov z rôznych kontextov (klienti blízkeho Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých Sibírka, pracovníci okolitých firiem, obyvatelia iných častí BA NM). Tvorba a realizácia miesta bude vychádzať z potrieb miestnych ľudí, ale spôsob, akým sa bude ďalej rozvíjať povaha daného miesta ovplyvnia všetci tí, ktorí ním budú priťahovaní a ktorí ho svojimi aktivitami, nápadmi a potrebami budú

neustále živiť, tvoriť a naplňať. Projekt dbá na princípy sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti, kultúrnej rôznorodosti, ktoré sa prejavujú v samotnom dizajne a vizuálnej identite tak, aby miesto skutočne „patrílo“ všetkým.

Pokračovanie projektu (Opíšte ako sa výsledky projektu budú udržiavať a ďalej rozvíjať v budúcnosti.)

Tento návrh je zameraný na základnú premenu miesta na verejný priestor a jeho vizuálnu identitu. Náplň miesta sa bude korigovať podľa meniacich sa potrieb ľudí, ktorí miesto užívajú (prístup zdola). Tie budeme pravidelne monitorovať a konzultovať. Čo sa týka prvkov priestoru, časom by sme chceli pridať aj poéziomat – jukebox na básne Maši Haľamovej či iných básnikov, mobilné filmové plátno, záhradné plochy, svetelnú inštaláciu pre nočnú navigáciu. Ďalšou neoddeliteľnou súčasťou miesta je organizácia lokálnych podujatí: susedské oslavy kalendárnych sviatkov, každoročný susedský deň, letné minikino, minikomunitná záhrada na bylinky, „zero waste“ burza šatstva a pod. V neposlednom rade je dôležité, že v rámci vzťahov, ktoré nový priestor prinesie, sa zabezpečí aj kontinuálna údržba a rozvoj miesta (susedské brigády, organizácia podujatí zo strany miestnych ľudí).

Rozpočet (Podrobne rozpíšte jednotlivé položky a spôsob využitia finančných prostriedkov)

Položka	Jednotková cena	Množstvo	Náklady v €
Záhrada horná časť schodišťa			
Bratislavský stromový substrát	56,00/m ³	5	280,00
zemina (univerzálny substrát)	7,00/75l	5	35,00
drenážny štrk	0,02/1kg	2400	48,00
palety na hriadky			
lúčne osivo (25m ²)	5,00	2	10,00
sadenice stromov (pravdepodobne Agát biely, 210cm)	45,00	4	180,00
nádoba na mobilnú zeleň/stromy (500l)	388,00	4	1552,00
kotvenie stromu	30,00/ks	4	120,00
Multifunkčný dizajnový atraktor			
návrh (konceptia, vizualizácie, návrh objektu)	500,00	1	500,00
realizačná časť (roz-kreslenie detailov, výber profilov, statika, realizačné výkresy)	300,00	1	300,00
kovové profily	10,00	140	1400,00
spojovací materiál	200,00	1	200,00
práca	0,00		0,00
doplňky	200,00	1	200,00
Záhrada – dolná časť schodišťa			
zemina (bylinková záhrada)	3,00/10l	5	15,00

sadenice byliniek	2,50	20	40,00
vrecia/palety na hriadky	15,00	8	120,00
Celkové náklady			5 000,00

Kontakt (email, tel.č.):
